YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

13 päivänä huhtikuuta 2000 *

Asiassa C-274/98,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet E. Gippini Fournier ja F. de Sousa Fialho, prosessiosoite Luxemburgissa c/o saman yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään valtionasiamies M. López-Monís Gallego, prosessiosoite Luxemburgissa Espanjan suurlähetystö, 4—6 boulevard E. Servais,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole laatinut vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 12 päivänä joulukuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/676/ETY (EYVL L 375, s. 1; oikaisu EYVL 1993, L 92, s. 51) 5 artiklassa tarkoitettuja toimintaohjelmia,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. C. Moitinho de Almeida sekä tuomarit R. Schintgen, G. Hirsch, V. Skouris ja F. Macken (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: G. Cosmas,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.1.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.7.1998 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole laatinut vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 12 päivänä joulukuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/676/ETY (EYVL L 375, s. 1; oikaisu EYVL 1993, L 92, s. 51; jäljempänä direktiivi) 5 artiklassa tarkoitettuja toimintaohjelmia.

2 Direktiivin 1 artiklan mukaan direktiivin tavoitteena on maataloudesta peräisin olevien nitraattien suoraan tai välillisesti aiheuttaman vesien pilaantumisen vähentäminen ja tällaisen pilaantumisen estäminen vastaisuudessa.

3 Direktiivin 3 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kahden vuoden kuluessa direktiivin tiedoksi antamisesta, joka tapahtui 19.12.1991, määritettävä pilaantumisalttiit vyöhykkeet.

4 Direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "jäsenvaltioiden on 1 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi laadittava toimintaohjelmia määri-

teltyjä pilaantumisalttiita vyöhykkeitä varten kahden vuoden kuluessa 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta ensimmäisestä määrittelystä tai yhden vuoden kuluessa kustakin 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitetusta myöhemmästä määrittelystä".

5 Direktiivin 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle liitteessä V tarkoitetut tiedot sisältävä kertomus tämän direktiivin tiedoksi antamista seuraavalta nelivuotiskaudelta ja kultakin sitä seuraavalta nelivuotiskaudelta.

2. Jäsenvaltioiden on tämän artiklan mukaisesti annettava komissiolle kertomus kuuden kuukauden kuluessa kunkin kertomuskauden päättymisestä."

6 Direktiivi pantiin Espanjassa täytäntöön Real Decreto sobre protección de las aguas contra la contaminación producida por los nitratos procedentes de fuentes agrarias -nimisellä säädöksellä (vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 16.2.1996 annettu kuninkaan asetus nro 261/1996). Sen 6 §:ssä säädetään näin: "Pilaantumisalttiilla vyöhykkeillä itsehallintoalueiden toimivaltaisten viranomaisten on laadittava toimintaohjelmat maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Nämä toimintaohjelmat on

laadittava kahden vuoden kuluessa pilaantumisalttiiden vyöhykkeiden ensimmäisestä määrittämisestä tai vuoden kuluessa kustakin uudesta laajennuksesta tai muutoksesta ja pantava täytäntöön laatimista seuraavien neljän vuoden aikana."

7 Komissio kehotti 4.4.1997 päivätyllä virallisella huomautuksella Espanjan hallitusta esittämään huomautuksensa direktiivin 5, 6 ja 10 artiklan velvoitteiden mahdollisen noudattamatta jättämisen johdosta.

8 Espanjan viranomaisten 19.6.1997 päivätyn vastauksen jälkeen komissio totesi, että direktiivin 6 artiklassa asetetut velvoitteet oli täytetty.

9 Komissio antoi 21.11.1997 Espanjan kuningaskunnalle perustellun lausunnon sillä perusteella, että tämä ei ollut toimittanut komissiolle direktiivin 10 artiklan mukaisesti selvitystä, josta ilmenevät direktiivin liitteessä V tarkoitetut tiedot, eikä ollut laatinut 5 artiklan mukaisesti toimintaohjelmia.

10 Espanjan hallitus vastasi perusteltuun lausuntoon ja lähetti komissiolle Neljävuotiskertomus vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta annetun direktiivin 91/676/ETY soveltamisesta -nimisen asiakirjan.

11 Tämän seurauksena komissio päätti luopua vaatimuksistaan muilta osin kuin direktiivin 5 artiklan täytäntöönpanon laiminlyönnin osalta ja nosti yhteisöjen tuomioistuimessa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen.

12 Komissio muistuttaa EY:n perustamissopimuksen 5 artiklassa (josta on tullut EY 10 artikla) ja 189 artiklan 3 kohdassa (josta on tullut EY 249 artiklan 3 kohta) jäsenvaltioille asetetuista velvoitteista ja katsoo, että Espanjan kuningaskunnan oli ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin direktiivin noudattamiseksi määräajassa sekä ilmoitettava niistä.

13 Komissio toteaa, että Espanjan kuningaskunta ei ole asetetussa määräajassa ottanut kansalliseen oikeusjärjestykseensä direktiivin 5 artiklan velvoitteiden noudattamisen edellyttämiä säännöksiä.

14 On huomattava, että direktiivin 3 artiklan 2 kohdan mukaan pilaantumisalttiit vyöhykkeet piti määritellä kahden vuoden kuluessa direktiivin tiedoksi antamisesta. Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden oli laadittava toimintaohjelmia määriteltyjä pilaantumisalttiita vyöhykkeitä varten kahden vuoden kuluessa 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta ensimmäisestä määrittelystä. Koska direktiivi annettiin tiedoksi 19.12.1991, 5 artiklassa tarkoitettujen toimintaohjelmien laatimista varten annettu määräaika päättyi 19.12.1995.

15 On riidatonta, että Espanjan kuningaskunta ei ole laatinut direktiivin 5 artiklassa tarkoitettuja toimintaohjelmia määräajassa.

16 Espanjan kuningaskunta myöntää laiminlyöneensä direktiivin 12 artiklan mukaiset velvoitteet, koska se ei ole antanut tarvittavia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä määräajassa, mutta puolustautuu toteamalla, että oli mahdotonta onnistua määrittämään pilaantumisalttiit vyöhykkeet ja laatimaan sitä seuraavat toimintaohjelmat yhtä aikaa kuninkaan täytäntöönpanoasetuksen voimaantulon kanssa. Espanjan mukaan direktiivin 5 artiklassa tarkoitettujen toimintaohjelmien laatiminen määräajassa oli vaikeaa, koska direktiivi pantiin Espanjassa täytäntöön vasta maaliskuussa 1996.

17 Tältä osin on riittävää todeta, että se seikka, että komissio olisi voinut perustaa kanteensa toiseen direktiivin säännökseen, ei estä komissiota nojautumasta 5 artiklan noudattamatta jättämiseen sillä perusteella, että artiklassa edellytettyjä toimintaohjelmia ei ollut laadittu.

18 Espanjan hallitus esittää lisäksi, että velvoite määrittää pilaantumisalttiit vyöhykkeet koskee itsehallintoalueita, sillä kuninkaan asetuksen nro 261/1996 4 §:n mukaan tämä määrittäminen kuuluu niiden toimivaltaan. Espanjan mukaan Andalusian, Aragonian, Baleaarien, Kanariansaarten, Kastilia-La Manchan, Kastilia-Léonin, Katalonian, Valencian ja Baskimaan itsehallintoalueet ovat määrittäneet pilaantumisalttiit vyöhykkeet ja kaikki muut itsehallintoalueet eli Asturia, Kantabria, Extremadura, Galicia, La Rioja, Madrid, Murcia ja Navarra ovat ilmoittaneet, ettei niiden alueella ole pilaantumisalttiita vyöhykkeitä. Direktiivin 5 artiklan mukaisten toimintaohjelmien laatiminen on sen mukaan

yhä meneillään niillä eri itsehallintoalueilla, jotka ovat määrittäneet pilaantumisalttiit vyöhykkeet.

19 On muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio ei voi sisäisen oikeusjärjestyksensä säännöksiin, menettelytapoihin tai tilaan vetoamalla perustella direktiivissä säädettyjen velvoitteiden ja määräaikojen noudattamatta jättämistä (ks. mm. asia C-144/97, komissio v. Ranska, tuomio 12.2.1998, Kok. 1998, s. I-613, 8 kohta).

20 Tästä seuraa, että direktiivissä asetettujen velvoitteiden noudattamatta jättämistä ei voida perustella valtion ja itsehallintoalueiden välisellä toimivallanjaolla eikä velvollisuudella toimia direktiivin kansallisen täytäntöönpanolainsäädännön mukaisesti.

21 Espanjan hallitus väittää vielä lopuksi, että komission olisi pitänyt kohdistaa kanteensa viivästykseen, joka tapahtui direktiivin täytäntöönpanossa Espanjan oikeusjärjestykseen. Se korostaa, että koska komissio ei ole perustanut kannettaan direktiivin määräajassa tapahtuvan kansallisen täytäntöönpanon laiminlyöntiin, tätä välittömästi seuraavan kanteen nostaminen direktiivissä asetetun aikataulun noudattamatta jättämistä vastaan on vailla mieltä.

22 Tältä osin on huomattava, että jäsenvaltio ei voi vedota direktiivin viivästyneeseen täytäntöönpanoon perustellakseen direktiivissä säädettyjen muiden velvoitteiden noudattamatta jättämistä tai viivästynyttä noudattamista (ks. vastaavasti

asia C-431/92, komissio v. Saksa, tuomio 11.8.1995, Kok. 1995, s. I-2189, 23 kohta).

23 Tämän vuoksi Espanjan kuningaskunta ei voi perustella direktiivin 5 artiklasta johtuvien velvoitteiden laiminlyöntiä sillä, että se ei ole pannut direktiiviä ajoissa täytäntöön.

24 Koska 5 artiklassa tarkoitettuja toimintaohjelmia ei ole laadittu määräajassa, komission kannetta on pidettävä perusteltuna.

25 Tämän johdosta on todettava, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut direktiivin mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole laatinut direktiivin 5 artiklassa tarkoitettuja toimintaohjelmia.

Oikeudenkäyntikulut

26 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Espanjan kuningaskunta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 12 päivänä joulukuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/676/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole laatinut kyseisen direktiivin 5 artiklassa tarkoitettuja toimintaohjelmia.**

2) **Espanjan kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Moitinho de Almeida Schintgen Hirsch

Skouris Macken

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä huhtikuuta 2000.

R. Grass

kirjaaja

J. C. Moitinho de Almeida

kuudennen jaoston puheenjohtaja